

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Педагогічний Університет ім. Комісії Національної Освіти в Кракові
Інституту нейропсихотерапії (Відень, Австрія)
Трансільванський університет Брашова (Румунія)
Центр системно-орієнтованого консультування, лікування та психотерапії ZSB (Австрія)
Центр психічного здоров'я Тоом Паргі (Таллін, Естонія)
Коледж Санта-Фе (США)
Вільний університет Брюсселю (Бельгія)
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»
Криворізький державний педагогічний університет
Регіональне представництво Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини
в Полтавській області
Головне управління Національної поліції в Полтавській області
ГУ ДСНС України у Полтавській області
Управління патрульної поліції в Полтавській області
Центр психічного здоров'я КП «Обласний заклад з надання психіатричної допомоги
Полтавської обласної ради»
Благодійна організація «Світло надії»
Гендерний центр Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

ПРОЯВИ РЕЗИЛІЄНТНОСТІ НА РІЗНИХ РІВНЯХ СИСТЕМИ: СІМ'Я, ОСВІТА, СУСПІЛЬСТВО ПІД ЧАС ВІЙНИ

**Збірник наукових матеріалів
II Міжнародної науково-практичної конференції**

23-24 травня 2024 року

Полтава – 2024

Зосередження на психологічній підтримці та реабілітації військовослужбовців з ПТСР є надзвичайно важливим завданням, яке вимагає комплексного підходу та співпраці різних фахівців. Відповідна підтримка і лікування можуть допомогти відновити психічне здоров'я та підтримати ветеранів у поверненні до повсякденного життя після війни.

Список використаних джерел:

1. Ждан В. М., Катеренчук О. І., Шилкіна Л. М. Посттравматичний стресовий розлад учасників військових конфліктів: літературна класика та сьогодення. 2018.
2. Мазур О., Ткаченко І., Чепурна В. Посттравматичний стресовий розлад в умовах військового стану. *Наукові перспективи (Naukovi perspektivi)*. 2023. №5 (35).
3. Чорна В. та ін. Посттравматичний стресовий розлад під час повномасштабної війни у військовослужбовців. *Молодий вчений*. 2023. №12 (124). С. 28–39.

ПОСТТРАВМАТИЧНИЙ СТРЕСОВИЙ РОЗЛАД ЯК НАСЛІДОК ВІЙНИ

Осадча Вікторія

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Науковий керівник: кандидат педагогічних наук, доцент **Іщенко В. І.**

Стан ментального здоров'я залежить від багатьох чинників: соціальних, екологічних та економічних. Проблема збереження ментального здоров'я надзвичайно загострилася після початку повномасштабної війни росії проти України. Такі чинники, як участь у бойових діях або перебування в прифронтовій зоні з постійними ракетними та артилерійськими обстрілами, бомбовими ударами, перебування в окупації, значно підвищують вразливість українців до психічних розладів. Психічні розлади впливають на фізичне здоров'я людини, часто супроводжуються залежностями від алкоголю, наркотиків та інші. Це створює серйозні проблеми та наслідки як для держави, так і для суспільства. Підтримка психічного здоров'я людини стала одним з пріоритетних завдань державної політики, адже від цього залежить боєздатність Збройних Сил України та резистентність країни загалом.

Найбільшою загрозою для людської психіки під час війни є посттравматичний стресовий розлад (далі – ПТСР). Він виникає внаслідок переживання людиною травматичної події, яка загрожувала її життю чи фізичній цілісності, або якщо вона була свідком подібного щодо інших людей чи дізналася про травматичну подію, що сталася з її рідними (смерть або загроза життю) [1]. Поява ПТСР саме в момент надзвичайної ситуації низька. Зазвичай розлад починає виявлятися приблизно за пів року після травматичної події. Проте, якщо стресор має потужну тривалу дію (наприклад, перебування в окупації, постійні обстріли та повітряні тривоги тощо), імовірність стрімкого розвитку ПТСР підвищується.

Хворим на ПТСР властиві постійні думки про травматичну подію, тривожність, панічні атаки, а також утрата довіри до людей, проблеми в стосунках, зловживання алкоголем та наркотиками, суїцидальні думки [2].

У Міністерстві охорони здоров'я прогнозують, що через війну психологічної підтримки потребуватимуть понад 15 млн українців. При цьому близько 3-4 млн людей треба буде призначати медикаментозне лікування. Після війни щонайменше кожна п'ята людина буде мати негативні наслідки для психічного здоров'я. За даними МОЗ, у 20-30% осіб, які пережили травматичні події, може розвинути ПТСР. Крім того, через 5-7 років очікують зростання кількості осіб з наркотичною, алкогольною та іншими залежностями. Через психоемоційне напруження, спричинене війною, українці постаріють на 10-15 років, тобто хвороби, притаманні для зрілого та літнього віку, будуть траплятися на 10-15 років раніше, ніж це було до війни [3].

Стан психічного здоров'я військовослужбовців значно гірший, ніж серед решти громадян – тривожні, великі депресивні розлади трапляються серед військових удвічі частіше проти цивільних. Важливою для підготовки військових до стресових ситуацій є навчальна програма «Battlemind», розрахована на солдатів, командирів та подружжя військовиків. Вона базується на позитивно орієнтованих підходах, опирається на сильні риси учасників програми, ідею взаємопідтримки і поваги до командира як відповідального за психічне здоров'я військовослужбовців [4]. У червні 2022 р. дружина Президента України О. Зеленська ініціювала Національну програму психічного здоров'я та психосоціальної підтримки. Таку ініціативу реалізують за підтримки ВООЗ. Мета програми досить амбіційна для країни, що перебуває в стані масштабної війни: «Створити власну, українську модель системи психічного здоров'я та психосоціальної підтримки, яка втілить найкращі світові й вітчизняні практики. Серед завдань – побудувати ефективну систему якісних і доступних послуг із психічного здоров'я, щоб ними міг скористатися кожен, хто їх потребує» [5]. Лікування ПТСР займає від місяця до двох років за умови, що ситуація хворого не ускладнюється через гострі правові, медичні та соціальні проблеми. Проте одним із симптомів ПТСР є уникання, що утримує людей від візиту до психолога, психотерапевта чи психіатра, і стресорний розлад залишається невиявленим. Водночас ранні діагностичні та лікувальні втручання можуть знизити поширеність ПТСР серед тих, хто зазнав психічної травматизації.

Мета статті – дослідити, яку загрозу та наслідки несе за собою посттравматичний стресовий розлад, проблематика захворювання

Згідно з визначенням ВООЗ, ментальне здоров'я – це стан щастя та добробуту, в якому людина реалізує свої творчі здібності, може протистояти життєвим стресам, продуктивно працювати та робити внесок у суспільне життя. Це означає, що ментальне здоров'я об'єднує здоровий дух та психіку людини із соціальним складником. Воно є важливим для втілення бажань, реалізації цілей, доброго фізичного самопочуття. А з іншого боку – психічне здоров'я кожного індивіда важливе для всього суспільства.

Встановлено, що від 20% до 40% військовослужбовців потребують психологічної допомоги. Симптоми гострої травми виявляють у 60-80% захисників, які були очевидцями загибелі побратимів чи мирного населення або бачили тіла померлих. Ризик появи симптомів порушення психіки стосується більш молодих військових, віком 18-24 років, у яких виявлено симптоми депресії або які мали проблеми з алкоголем. Симптоми ПТСР розвиваються приблизно у 12-20% воєнних, які перенесли бойову травму, але не звернулися за психологічною допомогою через побоювання зневаги за прояви слабкості, боягузтва, загрозу військовій кар'єрі [6].

Посттравматичний стресовий розлад є великою загрозою для нашого суспільства не лише зараз, а і після закінчення війни, адже його прояви можуть покласти великий відбиток на нашій державі.

Список використаних джерел:

1. Зеленіна В. Посттравматичний стресовий розлад у членів родини загиблого військовослужбовця Національної гвардії України. *Основні аспекти роботи керівництва та психолога військової частини*. Scientific Collection «InterConf». 2024. №186. С. 168–175.
2. Казан Е. М., Голячук І. П. Посттравматичний стресовий розлад як загроза для поствоєнного суспільства. *Hileya: Scientific Bulletin/Gileya*. 2020. №153.
3. Молчанова К., Лупаренко С. Психосоціальна підтримка учасників освітнього процесу, які постраждали внаслідок воєнних дій. 2024.

ОСОБЛИВОСТІ АДАПТАЦІЇ ТА СОЦІАЛІЗАЦІЇ ДІТЕЙ З СИНДРОМОМ ДАУНА

Карук Юлія

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Науковий керівник: доктор філософії, доцент **Хоменко Є. Г.**

Актуальність даної теми визначається важливістю розуміння та підтримки дітей з синдромом Дауна в сучасному суспільстві. Адаптація та соціалізація є ключовими аспектами їхнього життя, оскільки вони впливають на якість та можливості їхньої соціальної інтеграції. Розгляд цієї проблематики дозволить розробити ефективніші підходи до підтримки цих дітей у процесі виховання та розвитку, забезпечуючи їм повноцінну участь у житті суспільства.

Метою дослідження є вивчення особливостей адаптації та соціалізації дітей з синдромом Дауна, зокрема в контексті їхнього навчання, спілкування та взаємодії з оточуючим середовищем. Дослідження спрямоване на виявлення факторів, що сприяють або ускладнюють процеси адаптації та соціалізації цих дітей.

Дошкільна адаптація дітей була предметом досліджень вчених, таких як: Н. Аксаріна, Н. Ватутін, Л. Голубєва, Т. Жаровцева, Р. Калінін, І. Куркін,